

Sommar, festivaler och sexuella ofredanden

För snart femtio år sedan, i mitten av 1970-talet, började sexualbrotten långsamt att uppmärksammas tack vare kvinnorörelsens arbete. I dess spår följde medial uppmärksamhet, ny lagstiftning och forskning om i första hand mäns våld mot kvinnor. Även om mycket har hänt visar det gångna årets #metoo-debatt att åtskilligt arbete kvarstår. Det gäller inte minst i form av sexualbrott på festivaler.

Den 3 juni anordnar Stiftelsen Tryggare Sverige debattkväll nummer 101 på Pressklubben. Som sista debattkväll inför sommaren prioriteras frågan om situationen på landets festivaler och andra nöjesevenemang samt om det arbete som bedrivs för att förebygga sexuella ofredanden och andra sexualbrott. I panelen deltog styrelseordföranden Stella Hildén (Föreningen Nog Nu), talespersonen Kjell Corneliusson (Nätverket Närstående till Våldtäktsoffer), informationschefen Eleonora Hansi (Viking Line) samt brottsförebyggande samordnaren Michael Frejd (Länsstyrelsen i Stockholm).

På frågan om hur sexuella övergrepp kan förebyggas säger Stella Hildén att hon inspireras av de krafter som bland annat Viking Line har vidtagit genom införandet av fler kameror och vakter. Hon menar att det är en tydlig signal om att det finns människor som bryr sig och som ser vad som händer.

- *”Inför sommaren 2017 hörde vi av oss till de flesta festivaler för att erbjuda stöd och ögon som ser, nästan samtliga sa då att de inte kommer ha problem med sexualbrott för att de tyckte att de vidtagit alla nödvändiga åtgärder. Efter sommaren kunde man dock konstatera att så inte var fallet”, säger Hildén.*

Hildén ser ändå att sexuella övergrepp är något som förebyggs effektivast genom att det byggs bort i miljön där folk vistas, vilket hon konstaterar är svårare att göra på festivaler än till exempel nöjeskryssningar.

När Kjell Corneliusson tar vid problematiserar han festivalen *Statement* och uttrycker sin förståelse för de reaktioner som festivalen utlöste genom att inte välkomna så kallade CIS-män. Han menar att målet inte kan vara könsseparatistiska festivaler, men han hyllar markeringen och sättet att planera festivalen, vad gäller allt från toaletternas placering till lättillgänglig åtkomst för taxi och kollektivtrafik.

Diskussionen fokuserar sedan på stödet för de drabbade, och Corneliusson säger att den som drabbas ska skatta sig lycklig om det finns anhöriga som är starka nog att hjälpa till, för någon annan vägledning finns inte att få från myndigheter.

- *”I Sverige gäller det att ligga i själv för att få information och stöd, till skillnad från andra länder där drabbade direkt får en kontaktperson som lotsar en igenom efterarbetet”, menar Corneliusson.*

Eleonora Hansi berättar sedan om Viking Lines arbete för att förebygga sexuella ofredanden och övergrepp på deras nöjeskryssare Cinderella. Hon fortsätter på Hildéns spår och bekräftar att arrangörer gärna påstår att det inte händer och när det väl hänt försöker tysta ned det. När

Viking Line insåg detta gjorde de istället tvärtom, nämligen lyfte problemet för att se vad de som arrangör kan göra.

- *”Mitt råd är att inte stoppa huvudet i sanden och säga att det inte händer hos oss, för det gör det. Prata istället ihop er och ta till er av den kunskap som finns, både internt och externt”, säger Hansi.*

Viking Line tillsatte därför en intern arbetsgrupp, men även ett externt advisory board med experter på området. Det ledde fram till olika åtgärder, där Hansi menar att de viktigaste varit hundra procentiga ID-kontroller vid terminalen och bemannad kameraövervakning. Andra åtgärder har varit att klargöra för personalen att alla har ansvar för att utöva en social kontroll. Förändringarna i arbetsätt och synsätt hos Viking Line har lett till en minskning från 40 våldtäktsfall om året till idag några enstaka.

Michael Frejd berättar sedan om den samverkansmodell som Svensk Live, RFSU och Polismyndigheten har arbetat fram för projektet ”Trygga, säkra evenemang”. Polismyndigheten arbetar nu för att fler ska arbeta enligt modellen, vilket handlar om att fler aktörer ska samarbeta för att olika perspektiv ska tillvaratas. Way Out West nämns som en föregångare där man har arbetat mycket systematiskt i form av normativt arbete, där RFSU bland annat utbildar ordningsvakter och volontärer för att öka antalet ögon och människor som kan agera och som samtidigt har ett tydligt brottsofferperspektiv.

Med det exemplet avslutas en kväll där bland annat vikten av riktig samverkan (inte kaffe och kanelbullar) och en högre social kontroll i form av människor som ser och agerar lyfts fram, vilket är visdomsord som även kan lyftas fram i andra sammanhang. Viktimologiskt Nätverk tar nu en paus över sommaren, och ser fram emot nästa debattkväll i höst. Vi ses då!

Jacob Ämtvall
Sammankallande